

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ДІЛОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА ПЕРЕКЛАДУ

МАТЕРІАЛИ
VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
**КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
ПРОФЕСІЙНИХ ДИСКУРСІВ**

21 БЕРЕЗНЯ 2020 Р.

Харків 2020

УДК 81 (082)
Наукове видання

*Зареєстровано в МОН України.
Посвідчення УКРІНТЕІ № 789 від 18 грудня 2019 р.*

Затверджено рішенням
Вченої ради факультету іноземних мов
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.
(протокол № 7 від 19 лютого 2020 р.)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова – І.С. Шевченко, доктор філологічних наук, професор
Заст. голови – В. В. Мінаков, кандидат філологічних наук, доцент
А. Б. Калюжна, кандидат філологічних наук, доцент
О. В. Максименко, кандидат філологічних наук, доцент
Н. А. Олійник, кандидат філологічних наук, доцент
С. О. Деркач (відповідальний секретар)

Матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції «Когнітивно-прагматичні дослідження професійних дискурсів». Харків : Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2020. 139 с.

Збірка містить матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції «Когнітивно-прагматичні дослідження професійних дискурсів», присвяченої лінгвокогнітивним та прагматичним студіям, дослідженню мов професійного спілкування, когнітивним проблемам перекладу і викладанню іноземних мов. Тези доповідей, представлених у збірці, мають на меті сприяння розвитку вітчизняної лінгвістики, зокрема, її когнітивно-дискурсивної парадигми.

Для лінгвістів, викладачів, аспірантів, пошукачів.

Адреса редакційної колегії:

61022, Харків, майдан Свободи, 4
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Тел.: (057) 707-51-44

Розповсюджується в електронному вигляді

© Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна, 2020

Ю. В. Матюхіна ПРАГМАТИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОВИ ВЕДУЧИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ТОК-ШОУ (на матеріалі “The Ellen Show”).....	76
М. М. Медвідь АСОЦІАТИВНЕ КАРТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНИМ ЛЕКСИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ.....	78
І. І. Морозова КОНСТИТУЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ: ІСТОРИКО-ПРАГМАТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА.....	82
Р. Ш. Мусаєва ОБ’ЄКТИВАЦІЯ РОЛІ <i>ДРУГ</i> У ПРОФЕСІЙНИХ ДИСКУРСАХ.....	86
В. О. Ніколаєнко СТРАТЕГІЇ НАРАТИВІЗАЦІЇ СНОВИДІННЯ.....	89
Я. Г. Нікулімова ОСОБЛИВОСТІ ПОЧАТКОВОЇ ТА ЗАВЕРШАЛЬНОЇ ФАЗ ДІАЛОГУ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	92
А. С. Ольховська ЗАСОБИ ЛОКАЛІЗАЦІЇ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	95
Н. А. Олійник, О. Ю. Коваленко АНГЛОМОВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС КЛЮЧОВИМИ КОНЦЕПТАМИ.....	98
І. О. Паненко, О. М. Шестакова ІННОВАЦІЙНІ ЖАНРИ ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ.....	101
О. М. Петегирич, І. В. Змійова ВИТОКИ ПОНЯТТЯ <i>ЛИЦАР</i> / <i>ЛИЦАРСТВО</i>	103
І. І. Пірог, Л. І. Ізотова МАНІПУЛЯЦІЯ ТА СПОСОБИ КОНСТРУЮВАННЯ ТЕКСТІВ МЕДІАДИСКУРСУ.....	106

**АНГЛОМОВНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС
КЛЮЧОВИМИ КОНЦЕПТАМИ**

Н. А. Олійник, О. Ю. Коваленко (Харків)

У зв'язку зі зростаючим значенням і впливом концептосфери ЕКОНОМІКА на життя сучасного суспільства, опис концептів економічного дискурсу набуває особливої важливості для розуміння «причин духовної культури» [3]. Перманентний характер економічної нестабільності світових ринків змушує дослідників звертатися до вивчення концептосфери ЕКОНОМІКА в цілому, так і її концептів ЕКОНОМІЧНА КРИЗА / ECONOMIC CRISIS, НЕСТАЧА / SCARCITY та ГРОШІ / MONEY, зокрема, як «базових концептів культури, що беруть участь в категоризації світу сьогодні» [4, с. 661].

Аналіз лінгвокультурних концептів в «тришаровій» структурі (по Степанову Ю. С.) [4, с. 41–44], передбачає визначення (1) передконцептуальних характеристик концептів шляхом встановлення архетипів, які беруть участь в їх концептуалізації, етимологічної основи й еволюції значень імен концептів для встановлення етимологічного шару, а також (2) понятійної складової за даними лексикографії та (3) образно-ціннісної складової за даними дослідження сучасного англомовного економічного дискурсу ЗМІ 2000-х років.

Узагальнення лексикографічних відомостей дозволяє представити етимологічний шар концептів як множинність значень репрезентованих відповідними лексемами-полісемантами *crisis (n.)*, *scarcity (n.)*, *money (n.)*. Вони реалізують значення, профільовані в домені НАУКА (субдомени ЕКОНОМІКА і ТОРГІВЛЯ, МАТЕМАТИКА) а також ВЛАСНІСТЬ (субдомен БІДНІСТЬ), що визначає їх термінологічний характер. Разом з етимологічним шаром та психологічними архетипами САМІСТЬ, ТІНЬ, АНІМА й АНІМУС, ВОДА, ТРАНСФОРМАЦІЯ концепту ЕКОНОМІЧНА

КРИЗА / ECONOMIC CRISIS), САМІСТЬ, ТІНЬ концептів НЕСТАЧА / SCARCITY та ТІНЬ і ВОДА концепту ГРОШІ / MONEY, які є передконцептуальною основою концептів, внутрішня форма та семантичні ознаки імен концептів мотивують їх когнітивні характеристики. Вони лежать в основі формування засобів актуалізації зазначених концептів в англомовній картині світу, визначають його понятійну й образну складові, реалізуючись в дискурсі метафоричними та метафтонімічними моделями як «лінгвокогнітивні механізми формування» концептів [1, с. 11].

Абстрактний характер термінологізованих концептів обумовлює особливу значущість непрямих засобів їх об'єктивації, за допомогою яких «... можна зрозуміти абстрактні сутності» [2, с. 61], про що свідчить високий рівень метафоричного і метонімічного переосмислення концептів ЕКОНОМІЧНА КРИЗА / ECONOMIC CRISIS та НЕСТАЧА / SCARCITY. Образна детермінологізація економічних термінів зумовлена, з одного боку, запозиченим характером, загальновідомістю, тривалим функціонуванням у мові, а з іншого – специфічною рисою економічного дискурсу – «чутливістю економічної системи до інформації, яка може надходити ззовні <...> і її мінливістю в результаті її засвоєння і переробки людиною» [5, с. 185].

Одержані результати і висновки є перспективними для подальших досліджень у галузі когнітивної лінгвістики, діяхронічної семантики та у вивченні інших концептів англомовного економічного дискурсу та їх історичного варіювання у лінгвокультурному напрямку.

Література

1. Белехова Л. И. Архетип, архетипный смысл, архетипический образ в лингвокогнитивном освещении (на материале стихотворных текстов американской поэзии) // Наук. вісник Дрогобиц. держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. Серія «Філологічні науки» (мовознавство) : зб. наук. пр. № 3. Дрогобич, 2015. С. 6–16.

2. Воркачев С. Г. Концепт счастья в русском языковом сознании: опыт лингвокультурологического анализа. Краснодар : Кубан. гос. технолог. ун-т, 2002. 155 с.
3. Зиммель Г. Философия денег [Электронный ресурс]. URL : http://www.srifest.com/book_897_chapter_13_Georg_Zimmel_FILOSOFIJA_DENEG.html. 8
4. Степанов Ю. С. Константы // Словарь русской культуры; [3-е изд.]. М. : Акад. Проект, 2004. 991 с.
5. Тарасова Е. В. К проблеме экономического дискурса в лингвистике // Вісник Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. 2004. №. 635. С. 183–187.

Наукове видання

Матеріали VII Всеукраїнської наукової конференції
«Когнітивно-прагматичні дослідження професійних дискурсів».
Харків : Харківський національний університет імені
В. Н. Каразіна, 2020. 139 с.

Відповідальний за випуск І.С. Шевченко
Технічний редактор Л.П. Зябченко
Текст подано в авторській редакції